

DE SCHELDEBAROMETER

Schelde-monitor

Zijn de Nederlandse en Vlaamse Scheldegemeenten dicht bevolkt? Wordt er veel gebaggerd en gestort in het Schelde-estuarium? Hoe is het met de natuur gesteld langs de getijgebonden Schelde? Allemaal interessante vragen die ons nieuwsgierig maken naar de toestand en de evolutie van dit gebied. Door deze (zogenaamde) "indicatoren" of graadmeters in beeld te brengen, proberen wij te achterhalen of het Nederlands-Vlaamse Scheldebeleid voldoende aandacht schenkt aan mens, natuur en economische ontwikkeling.

DE VRAAG:

Hoe is het met de waterkwaliteit in het Schelde-estuarium?

DE INDICATOR:

Ecologische toestand oppervlaktewater

WAAROM DEZE INDICATOR?

Een goede waterkwaliteit is een absolute voorwaarde voor een gezond Schelde-estuarium. Maar ook industrie, landbouw, visserij en toerisme hebben belang bij een goede waterkwaliteit. De "Langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium", de basis van het Nederlands-Vlaamse beleid rond de Schelde, streeft dan ook naar een waterkwaliteit die in 2030 niet meer beperkend is voor dit ecosysteem.

De Europese Kaderrichtlijn Water (afgekort KRW, 2000) bepaalt de doelstellingen voor de waterkwaliteit in Europa. Nederland en Vlaanderen hebben de KRW intussen omgezet in interne wetgeving via respectievelijk de Waterwet en het Decreet Integraal Waterbeleid. De KRW bepaalt dat alle Europese 'natuurlijke' oppervlaktewateren in 2015 minimaal een goede ecologische toestand (GET) moeten hebben. Voor 'sterk veranderde' of 'kunstmatige' wateren zijn de doelstellingen iets minder ambitieus omdat het biologische leven in deze waterlopen niet dezelfde ontwikkelingskansen heeft. Sterk veranderde wateren zijn wateren waarvan het natuurlijke verloop grondig is gewijzigd door menselijke ingrepen. Kunstmatige wateren zijn door de mens aangelegd. In het Schelde-estuarium zijn 9 van de 11 wateren aangeduid als 'sterk veranderd'. Enkel het Vlaamse 'Zwin' en de Nederlandse 'Zeeuwse kust (kustwater)' behoren tot de natuurlijke wateren.

Voor deze sterk veranderde en kunstmatige wateren wordt de doelstelling 'goed ecologisch potentieel (GEP)' genoemd (voor de eenvoud spreken we verder enkel nog over GET).

WAT ZEGT DEZE INDICATOR?

Deze indicator geeft de ecologische toestand weer van de 11 getijgebonden waterlichamen van het Schelde-estuarium. Ze wordt bepaald aan de hand van fysico-chemische parameters als zuurstofgehalte, temperatuur en concentraties aan stikstof, fosfaat en specifieke verontreinigende stoffen (bv. tributyltin TBT). Laatstgenoemde stof werd vroeger gebruikt in scheepsverven om de aangroei met algen en andere organismen op scheepsrompen tegen te gaan, maar is nu wereldwijd gebannen. Daarnaast worden ook de waterflora, de ongewervelde bodemdieren en de vissen geëvalueerd. Een GET kan pas bereikt worden als alle onderliggende elementen goed scoren.

WAT ZIJN DE RESULTATEN? WAAROM DIT RESULTAAT?

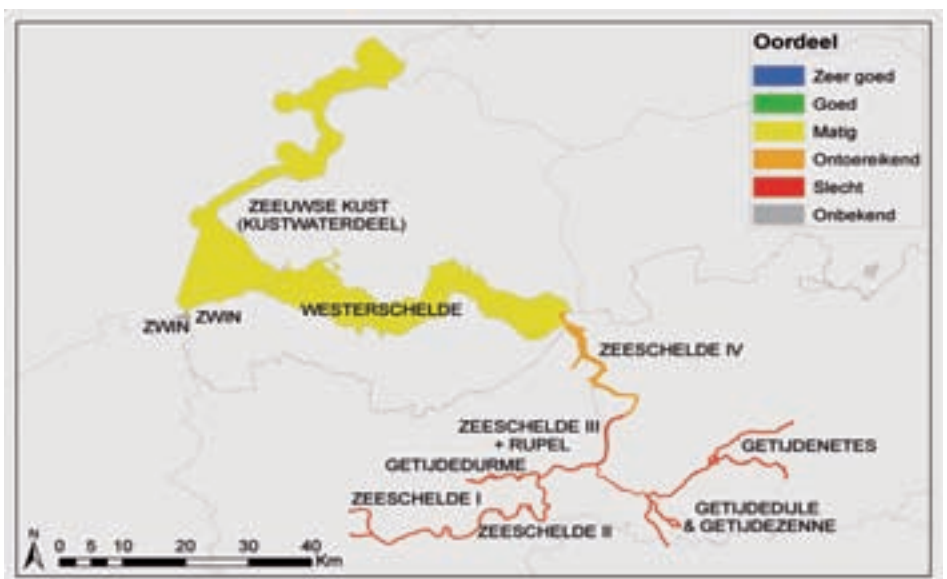
In 2009 haalt geen enkel waterlichaam in het Schelde-estuarium een GET. Hoe verder stroomopwaarts in het Schelde-

estuarium, hoe slechter de situatie. De ecologische toestand van het Vlaamse Zwin is in 2009 nog onbekend. Er zijn meerdere oorzaken voor het niet behalen van een 'Goede Ecologische Toestand'. Noch de vissen, de waterflora of de fysisch-chemische parameters behalen in het Schelde-estuarium een goede kwaliteit. Slechts enkele waterlichamen scoren goed voor algen (3), ongewervelde bodemdieren (2) en de specifieke verontreinigende stoffen (2).

KANSSEN EN BEDREIGINGEN?

Tot eind vorige eeuw kenden de rivieren in het stroomgebied van de Schelde een slechte waterkwaliteit. De lozing van ongezuiverd industrieel en huishoudelijk afvalwater deed het zuurstofgehalte sterk dalen, waardoor het waterleven het zwaar te verduren kreeg. Gelukkig is de waterkwaliteit in het Schelde-estuarium er de laatste jaren geleidelijk aan op vooruit gegaan. Het inrichten van zuiveringsinstallaties, het behandelen van afvalwater en het maken van allerlei landelijke en Europese afspraken liggen hiervan aan de basis. Desondanks is een goede waterkwaliteit op veel plaatsen nog geen realiteit. De stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde, die zesjaarlijks worden opgesteld voor de KRW, moeten daar verandering in brengen.

Heidi Debergh

■ Ecologische toestand van het oppervlaktewater in het Schelde-estuarium (2009). Omdat de meeste waterlichamen in het Schelde-estuarium sterk door de mens zijn beïnvloed, wordt de klasse 'goed' als hoogst mogelijke streefdoel vooropgesteld (Bron: Rijkswaterstaat (RWS), Waterdienst; Vlaamse Milieumaatschappij (VMM))